

TUKIJA:N PERUSTAMISEEN JOHTANUT KEHITYS

1.11.2019 HELSINKI

PAULA KOKKONEN, varatuomari

■ Hippokrateen vala:

- Hyvä lääkäri tekee hyvää

■ Nürnbergin oikeudenkäynti

- Vuosina 1945-1946

■ WMA

- Pariisissa vuonna 1947

■ YK: Ihmisoikeuksien julistus

- Yleiskokous 10.12.1948

■ WMA: Helsingin julistus 1964

■ WAML

- Gentissä (Belgia) vuonna 1967

■ Ihmisoikeuskysymykset →

■ Potilaan oikeudet

- Demokratioissa yksilön, kansalaisen ja yhteiskunnan väliset suhteet määritellään lainsäädännöllä
- Sota / kenraalit?
- Lääketieteen etiikka / lääkärit?
  - Aivokuolema: LKH 1971; yleiskirje 1508

■ Yhteiskunnallinen keskustelu

- Uudet teknologiat: ongelmanratkaisun työkaluja

- Ihmisarvo
- Autonomia
- Itsemääräämisoikeus

edellyttävät

- DIALOGIA
- LAINSÄÄDÄNTÖ = eettinen minimi

TUTKIMUSSUUNNITELMIEN EETTINEN ARVIOINTI

- HYKS ja HY Lääketieteellinen tdk yhteinen eettinen tmk (1974/1975?)
- HAPUILUA: (ON EETTINEN KUN X JNE.)
- ANEKDOOTTEJA (OIKEUSLÄÄKETIEDE)
- SUOSTUMUS: (VIIVE IHMISEN AIVOISSA)

- 1970 LUKU OLI ”BRUTAALIA AIKAA” (HT)

Helsingin Sanomat 2.7.1995:

”Erirotuiset kaksospojat hämmentävät Hollantia, sairaala myöntää hutiloineensa”

Kaksospojista pieni Teun on valkoinen ja vaaleatukkainen kuten isänsä ja äitinsäkin, pieni Koen

OPETUSPOTILAAN ASEMA /TUTKIMUSPOTILAAN ASEMA

- Lainvalmistelusta keskusteltiin
- **LÄÄKINTÖHALLITUS V. 1979:** odotellaan EN:n lääketieteen oikeudellisia kysymyksiä käsittelevän asiantuntijakomitean työn valmistumista ennen varsinaisen lääketieteellistä tutkimusta koskevan lakiehdotuksen tekemistä
- **LKH:** valvoi ja oli jo antanut ohjeita kliinisten lääketutkimusten suorittamisesta ja valmisteli ohjeita muusta tutkimustyöstä

EN:N SUOSITUS N:O R (90) 3 POTILAITA KOSKEVASTA TUTKIMUSTYÖSTÄ

- hyväksyttiin EN:n ministerikomiteassa 6.2.1990
- STM: 19.6.1991 TYÖRYHMÄ:
tehtävänä selvittää ihmiseen sekä ihmisen
alkioon ja sikiöön kohdistuvan lääketieteellisen
tutkimuksen oikeudellisen sääntelyn tarve ja
tehdä tarpeelliset ehdotukset
lainsäädännöllisiksi toimenpiteiksi

■ STM:N MIETINTÖ (1994:23)

- Julkaistiin 10.1.1995

■ HE 229/1998 vp Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta

- EU:ssa oli 90 luvulla käsiteltävänä
kliinisten lääketutkimusten
valvontaa ja hallinnointia koskeva
direktiivi: kliinisen lääketutkimisen
aloittaminen, tutkittavan suojele,
eettisen komitean lausunto

■ HISTORIALLISTA JA ORGANISATORISISTA SYISTÄ:

- lääketutkimuksia ja muita kliinisiä tutkimuksia on EU:ssa ja Suomessa käsitelty erillisissä asiakirjoissa

■ EN: SUOSITUS N:o R(90) 3 ja BIOETIIKKASOPIMUS (OVIEDO 4.4.1997)

- eivät erottele lääketutkimusta muusta kliinisestä tutkimuksesta.

■ LAINSÄÄDÄNTÖ saatettava sopusointuun em. asiakirjojen kanssa

■ TÄMÄN VUOKSI TUKIJA

■ *ONNITTELUNI*